

Mer himmel på jorda

Diakoni - en kirke for alle

DEN NORSKE KIRKE
Kirkelig Fellesråd i Trondheim

DIAKONI - en kirke for alle

Kirka i Trondheim har en viktig rolle i lokalsamfunnet. Den består av mennesker fra hele byen fra alle samfunnslag. Her møtes mennesker til gudstjenester, sang- og musikk, språkkafe, sosiale samlinger for barn, ungdom, studenter, voksne og eldre i nærmiljøene, trosopplæringstiltak for alle mellom 0 – 18 år, i tillegg til de store ritualene i menneskers liv; dåp, konfirmasjoner, velser, og begravelser.

I Kirka er alle velkommen med sine liv, uansett hvilken bakgrunn en har. Kirka er en møteplass der vennskap oppstår, der frivillighet og engasjement får utfolde seg, der sårbare liv får oppleve en himmel over livet, der både sorg og glede kan deles.

Kirka i Trondheim by har de siste årene hatt en betydelig satsning på diakoni gjennom å øke andelen diakonstillinger. Dette har skjedd i et samarbeid mellom Kirkelig Fellesråd og Trondheim kommune som har gitt økte bevilgninger til flere diakonstillinger.

Samarbeidsavtalen mellom Trondheim kommune og Kirka i Trondheim by, gir kirken en særlig rolle i å være kirke for hjemmeboende eldre, eldre og syke som bor på helse- og velferdssentre, og mennesker med nedsatt funksjonshemming som bor i sine boliger.

Når mennesker med nedsatt funksjonshemmede ikke kan komme til kirke, kommer kirken ut. Flere steder i Trondheim har også kirka samarbeid med de kommunale Offentlig servicekontorene, og tar i mot mennesker til samtaler.

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom

- ❖ *nestekjærlighet*
- ❖ *inkluderende fellesskap*
- ❖ *vern om skaperverket*
- ❖ *kamp for rettferdighet*

Visjon:

- Kirken vil være en relevant aktør i lokalsamfunnet, som innbyggerne føler en tilhørighet til.
- Kirken vil være en brobygger og redskap for fred og dialog
- Kirken vil være en drivkraft for frivillig arbeid, tilhørighet, integrering og verdighet i lokalsamfunnet.
- Kirken vil være et talerør og en aktør i lokalsamfunnet og byen vår for;
 - ❖ utsatte, sårbare og ensomme mennesker
 - ❖ barn- og unges oppvekstvilkår
 - ❖ mennesker i en vanskelig livssituasjon
 - ❖ flyktninger, asylsøkere og innvandrere
 - ❖ rettferdighet, dialog og fred
 - ❖ vern om skaperverket og miljøet i byen vår

Forslag til mål for perioden 2017 – 2020:

- ✓ Kirken vil være et hjem å komme til for hele lokalsamfunnet der mennesker møtes under en himmel med sine liv i Guds nærhet.
- ✓ Kirken vil være et sted der mennesker blir møtt med verdighet, blir sett, og møtt med respekt.
- ✓ Kirken vil være et redskap for fred og dialog i en urolig verden, der mennesker fra ulike nasjonaliteter og religion kan bygge broer med respekt for hverandres ståsted. Kirken deltar aktivt i integrering av flyktninger, asylsøkere og nybosatte.
- ✓ Kirken er der når tragiske og traumatiske hendelser oppstår i lokalsamfunnet, og berørte mennesker får møtes til stillhet, ettertanke, lystenning og samtale.
- ✓ Alle menighetene vil etablere lokale samarbeidsavtaler med lokale offentlige institusjoner, og utarbeide lokale planer for diakoni og samfunn for kirkens nærvær og tjenester ut til mennesker som har behov.
- ✓ Kirken vil støtte opp under allerede etablerte aktiviteter, tilbud og fellesskap, og etablere nye tilbud etter behov.

-
- ✓ Kirken vil være en innovativ samarbeidspartner og pådriver i lokalsamfunnet med både offentlige og frivillige aktører.

Kirka i Trondheim vil utrede tiltaksområder innen fire fokusområder i perioden 2017 – 2020:

- ❖ Sosial rettferdighet
- ❖ Barn og unges oppvekstvilkår
- ❖ Kirke – helse
- ❖ Frivillighet

Disse områdene blir beskrevet nærmere her i dette dokumentet.

Sosial rettferdighet

Kirka har alltid tatt ansvar

Kirka har historisk sett spilt en vesentlig rolle i oppbygging av dagens velferdsstat. I middelalderen var det klostrenes og kirkenes ansvar å drive omsorg for syke og fattige. Trondhjems Hospital er et levende eksempel på dette, et hospital som har vært i kontinuerlig drift siden 1277, og som ble etablert som et Mariahospital allerede på 1100-tallet i Mariakapellet i Nidarosdomen. Hospitalet er Norges eldste helseinstitusjon, men samarbeider i dag nært med Trondheim kommune gjennom en egen driftsavtale.

Etter reformasjonen i 1536 har Norge vært preget av en sterk offentlig styring av omsorgen for fattige og syke. Luthersk lære om det allmenne kall fikk stor betydning - at ethvert menneske lever i sitt gudgitte kall i den situasjon eller det yrke som vedkommende er i. I lys av denne tolkningen har også enhver virksomhet utenfor Kirken del i det kristne kall. Kongen og staten overtok styringen av kirken og fastslo at omsorgen for de syke, fattige og trengende skulle være offentlig og allment ansvar.

Først på 1800-tallet ble det statlige embetsverk og byråkrati utvidet og omsorgsoppgavene flyttet gradvis over på offentlig sektor. Staten tok et større ansvar for omsorgen for fattige og syke. Det ble gradvis en endring fra barmhjertighetsbasert omsorg, til en mer rettighetsbasert omsorg som alle i befolkningen kunne nyte godt av.

Utover 1900 tallet og fram til i dag har kirke og offentlig forvaltning på ulike vis tatt ansvar for «sine» deler av velferdsstatens tjenester. Kirkelige diakonale institusjoner har i stor grad sett behovene i samfunnet, og utviklet tjenestetilbud både til eldre, psykisk syke, rusavhengige, utviklingshemmede, barn og unge, familier i krise, flyktninger m.fl.

Levekårsundersøkelsen 2011 for Trondheim kommune viser at det er mange som lever under fattigdomsgrensen, og det er store sosiale utfordringer i befolkningen.

Fattigdom deles inn i to typer – fattigdom basert på svekket evne til å betale for basisbehov som mat, klær og husrom og relativ fattigdom basert på hvor mye du tjener sammenlignet med de andre i området du bor i.

Kirka i byen vår har et kall og et ansvar til å møte mennesker som sliter med sosiale utfordringer og som opplever sosial urettferdighet. Noen ganger er det også riktig å si ifra om hva vi ser av urettferdighet.

Kirkas diakoni skal ha fokus på *det ingen andre ser* - å se enkeltmennesker og grupper som faller utenfor. Kirka skal oppleves troverdig. Kirka tilbyr fellesskap og samtaler. Mennesker møtes med verdighet og tillit.

Flyktninger og innvandrere

Kirka vil være medspiller for bedre integrering og minsket fremmedfrykt i lokalsamfunnene. Kirka er en god arena for å skape møteplasser gjennom sine tilbud og muligheter for å delta i frivillig arbeid. På den måten kan en oppleve tilhørighet, bli kjent med andre og bygge broer mellom mennesker.

Kirka har lang erfaring fra religionsdialog mellom kristendom og andre religioner. Å møte hverandre med aksept og respekt bidrar til større forståelse og samarbeid.

Enkelte steder blir kirkene våre brukt av internasjonale menigheter og her ser vi et potensiale for et videre samarbeid – for eksempel gudstjenester eller sosiale kvelder.

Språkkafeer

I dag drives det språkkafe i regi av flere av menighetene i byen, noen i samarbeid med frivilligsentraler og bibliotek. Språkkafe er et diakonalt tiltak der målet er enkelt; det handler om fremmedspråkliges behov for å snakke norsk! Det er helt vanlig dagligdags norsk det er snakk om – og noen ganger litt trøndersk. Dialekter kan være en utfordring selv om norskkurs er gjennomført.

Frivillige og ansatte som deltar, har til oppgave å ønske velkommen, legge til rette for samtalen og passe på at alle får komme til orde. Noen frivillige sørger for kaffe, te og frukt. Alt er gratis for deltakerne fordi dette er et lavterskeltilbud. Vi er spesielt opptatt av å nå innvandrere som bor i nærområdene til kirkene.

Språkkafeen er en hyggelig og morsom arena for både norske og fremmedspråklige. Her møter ulike kulturer hverandre og det utveksles kunnskap om for eksempel mat, dyreliv, natur, geografi, kulturelle regler, kroppsspråk osv. Her knyttes kontakter og vennskap.

Kvinner språk kafé og kokebok

I Lademoen kirke er det startet en språk kafé for kvinner. Her er det mye latter og glede og vennskap dannes. Det snakkes om mange tema, men mat er blitt yndlingstema! Mat er noe alle forstår. Mattradisjoner fra eget land deles med stolthet.

Matsamtalene har nylig endt opp med en egen kokebok: «Smaken av våre hjemland». Over 80 matoppskrifter fra 23 land er samlet og blir presentert i boka.

Hele prosjektet ble drevet fram av frivillige medarbeidere, både norske og fremmedspråklige. Til sammen var over 30 kvinner med å lage kokeboka, som er til salgs hos bokhandlerne.

Barn og unges oppvekstvilkår

Kirka i Trondheim vil bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge, og tilby trygge og rusfrie fellesskap der barn og unge trives, blir kjent med hverandre og troen. Kirka bidrar aktivt med hjelp til livsmestring og livstolkning gjennom trosopplæringstiltak. Kirka vil bidra til økt fokus på inkludering, mangfold og toleranse blant barn og unge. Vi vil være trygge voksne å snakke med. Kirka har fokus på barn og unge med særskilte behov, barn og unge i sorg eller som har en utfordrende livssituasjon.

Barnas katedral på Lademoen er et viktig og spennende prosjekt som inspirerer kirka til å tenke stort om barn og tro.

Vi ser en økende interesse for å delta på diakonale konfirmasjonsopplegg enten det er *Livsgledekonfirmanter* eller *Hjertelaget*. Diakonene bidrar både med sin faglige og sin relasjonelle kompetanse i konfirmantarbeidet over hele byen.

Livsgledekonfirmantene fikk gjennom konkrete tjenesteoppgaver på et helse- og velferdssenter være ledsagere for beboere, arrangerte hyggestunder, gudstjenester,

bakte fastelavnsboller som de serverte på Fastelavnssøndag, og skapte livsglede gjennom tydelige konkrete diakonale oppgaver.

Hjertelaget er for konfirmanter som ønsker å gjøre noe for andre gjennom ulike aktiviteter for eldre på et helse- og velferdssenter, besøke åpen kirke i Vår Frue hvor hjemløse, tiggere og rusmisbrukere kommer, eller besøke bolig for mindreårige flyktninger der de har spillkveld og spiser pizza sammen med de som bor i boligen.

Unge voksne (18+)

Aldersgruppen unge voksne (20 – 40 år) er statistisk sett den største aldersgruppa i Trondheim. Mange er i en etableringsfase og har behov for å bygge nye nettverk. Noen er i Trondheim for å studere, andre for å starte i sin første jobb.

Kirken i Trondheim gir rom for etablering av møteplasser for unge voksne, både i form av sosiale kvelder samlet rundt måltider, undervisning, småfelleskap eller bibelgrupper. Kirka vil legge til rette for at unge voksne selv kan organisere og bygge fellesskap i våre kirker.

I både Nidarosdomen og i Tempe kirke er det tilbud til denne aldersgruppen. Studentmenigheten har messe annenhver søndag kveld i Nidarosdomen med stort oppmøte, mens Student KRIK Trondheim har sosiale kvelder hver tirsdag i Tempe kirke i tillegg til messer og lovsangskvelder.

Kirke og helse

Helsefremmende og forebyggende arbeid

Kirka spiller en viktig rolle i det helsefremmende og forebyggende arbeidet i kommunen.

Gjennom våre fellesskap, aktiviteter og arrangement bidrar Kirka aktivt til å stimulere til helsefremming gjennom eksempelvis

- ❖ sorgbearbeiding individuelt og i grupper,
- ❖ redusere isolasjon,
- ❖ etablere vennskap, tilhørighet og sosiale nettverk,
- ❖ styrke egenverdet gjennom frivillig arbeid,
- ❖ få snakket om sin livssituasjon i samtaler og sjelesorg
- ❖ kreativt utfoldelse gjennom kunst, kultur, sang og musikk, og
- ❖ tros- og livssynsutfoldelse i gudstjenester og kirkeliv

Ovenfor Trondheims unge voksne har vi et arbeid å gjøre når det gjelder helsefremmende og forebyggende arbeid. Mange vil ha behov for sosiale fellesskap, noen samtaler, andre igjen lavterskelaktiviteter å være med på. I flere av menighetene er det en stor andel unge voksne som mottar sosial stønad eller uførepensjon, og det er kanskje spesielt viktig å se på hva kirka kan gjøre for disse for å bedre livskvaliteten.

Kirka samarbeider med kommunen

Kirka i Trondheim har siden 2000 hatt en samarbeidsavtale med Trondheim kommune innenfor helse- og velferdsområdet. Kirka i Trondheim er en viktig aktør og bidragsyter i det helhetlige tilbud kommunen er forpliktet til overfor byens befolkning.

Samarbeidsavtalen skal bidra til at den enkelte blir respektert og verdsatt. Dette med utgangspunkt i et helhetlig perspektiv på helse som ivaretar de 4 dimensjonene ved menneskets grunnleggende behov;

- ❖ fysiske
- ❖ psykiske
- ❖ sosiale
- ❖ eksistensielle

Mottakere av offentlige helsetjenester har lovmessig rett til tros- og livssynsutfoldelse. Kirka har høy kompetanse på dette, og vil kunne være behjelpelig med å knytte kontakter til andre livssynssamfunn.

Formålet med avtalen er todelt slik det står i avtalens innledning:

- ✓ er at mennesker som bor på kommunale institusjoner eller som har tilbud om hjemmebaserte tjenester i kommunen også skal få kirkelig omsorg gjennom besøk av prest, diakon, en annen kirkelig ansatt eller en frivillig kirkelig medarbeider.
- ✓ å legge til rette for lokalt samarbeid mellom kommune og kirke – med de begrensninger som følger av de ressurser som stilles til rådighet.

Samarbeidsavtalen har sitt grunnlag i en felles erkjennelse av at det enkelte menneske har rett til en helhetlig omsorg og pleie;

- ✓ Kommunen har et ansvar for å dekke grunnleggende behov hos brukerne innenfor områdene helsetjenester, pleie og omsorgstjenester. For kommunen vil det være nødvendig å legge til rette for at den helhetlige omsorg og pleie også inkluderer at den enkelte får dekket sine åndelige og eksistensielle behov – ved besøk, samtale og sjelesorg, andakter og gudstjenester, nattverd til syke.
- ✓ Den norske kirke har et ansvar for å ivareta åndelige og eksistensielle behov hos sine medlemmer og stimulere til utfoldelse av nestekjærlighet og omsorg. For Den norske kirke vil det være nødvendig å legge til rette for at kirkens tjenester når ut til brukerne og til økt fokus på behovet for nestekjærlighet og omsorg.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Mennesker med nedsatt funksjonsevne kan i mange tilfeller være en sårbar gruppe som lett faller utenfor. Kirka i Trondheim har i de siste årene utformet våre kirkebygg universelt for at de skal være lett tilgjengelig for rullestolbrukere.

Vi er opptatt av å integrere mennesker med nedsatt funksjonsevne i de alminnelige menighetsaktivitetene, men har i tillegg en rekke spesialiserte tilbud til denne gruppen. Vi har et godt samarbeid med de fleste botiltakene der voksne med nedsatt funksjonsevne bor.

Tilbudene vi har i dag er:

- ❖ Sangkoret "Kor Artig" i Hoeggen kirke
- ❖ Sansegudstjenester i Heimdal og Strinda kirker
- ❖ Nabotreff i Strindheim kirke
- ❖ Høsttakkefest i Nidarosdomen
- ❖ Tilrettelagt konfirmasjonsopplegg i Byåsen kirke
- ❖ Gudstjeneste på botiltak på Tempe helse-og velferdssenter
- ❖ Julearrangement på Flatåsen, Heimdal, Tempe, Lademoen
- ❖ Pilegrimsvandring rundt Haukvatnet
- ❖ Turer og Kirkeskyss

Pilegrimsvandring

Pilegrimsvandring er en vandring mot et hellig sted, og Nidarosdomen er et av de mest kjente pilegrimsmålne i Nord-Europa.

Pilegrimsvandring for konfirmanter, skoleelever, og mennesker med nedsatt funksjonsevne, samt Olsokvandringen utgjør i dag pilegrimsarbeidet som Kirka i Trondheim driver. I tillegg arrangerer Nasjonalt Pilegrimssenter, Pilegrimsgården og Pilegrimspresten flere vandringar inn mot Nidarosdomen fra flere ulike kanter av landet.

Kirka i Trondheim ser muligheten i å utvikle Pilegrimsvandring som et diakonalt tiltak for ulike grupper av befolkningen som ellers ikke har så mange tilbud.

Pilegrimsarbeid er en god måte å fremme god helse hos folk. Man får en kombinasjon av fysisk aktivitet, ro og får tankene på gli ute i naturen, og ha tid til samtaler med medvandrere.

Samtaler, sjelesorg og åndelig veiledning

Kirka i Trondheim tilbyr deltagelse i sorggrupper eller individuelle sorgsamtaler. Vi innbyr på høsten til et temamøte i Vår Frue kirke om sorg, der det etterpå blir gitt tilbud om deltagelse i sorggrupper. Slike grupper starter opp hvert halvår på ulike steder i byen.

Kirka i Trondheim har flere ulike samtaletilbud. Vi tar utgangspunkt i behovet den enkelte har, enten det er trosspørsmål eller mellommenneskelige tema. Noen av samtalene kan være orientert om åndelig veiledning, hvor fokuset i samtalen er troen og relasjonen til den treenige Gud. Slike sjelesorgssamtaler kan i tillegg innebære forbønn, salving og skriftemål dersom det er ønskelig.

Diakoner og prester er tilgjengelige for enkeltsamtaler i den lokale kirke, men vi har også et samtaletilbud på et av byens kjøpesenter.

Frivillighet

Frivillige medarbeidere

Kirka i Trondheim er en stor arena for frivillig aktivitet og engasjement. Alle frivillige medarbeidere er like verdifulle uansett hvilken oppgave man bidrar med – stor eller liten. Det er diakonene i menighetene som koordinerer det frivillige medarbeiderskapet, men rekruttering av nye frivillige ligger hos alle medarbeidere i de kirkelige stabene, om det er presten, kantoren, kateketen/menighetspedagogen, eller diakonen.

Frivillighet er en uselvisk ulønnet innsats som har minst like stor verdi for den frivillige selv som for den som nyter godt av innsatsen. Det å være frivillig er en verdi i seg selv i det levde liv til den enkelte. Alle kan yte frivillig innsats, og alle kan motta frivillig innsats.

Å være en frivillig medarbeider er viktig både for kirka, for de som benytter seg av kirkas tilbud og ikke minst for den som er frivillig. Gjennom engasjement som frivillig får man kjent seg nyttig og dette øker selvfølelsen og egenverdet. Samtidig betyr det mye for mange frivillige å få utgjøre en forskjell for andre mennesker. Å kjenne at man står i en større sammenheng, ha en betydningsfull og viktig rolle, og samspill med andre mennesker i et team, og den enkeltes opplevelse av å høre til i en sammenheng.

Frivillige oppgaver i kirka kan være tjeneste som kirkevert, kirkekafeansvarlig, tekstleser, dåpsvert, forsanger, medliturg, leder i barne og ungdomsarbeid, konfirmantleder, medlem av menighetsråd, diakoniutvalg, trosopplæringsutvalg, fellesråd, bispedømmeråd, og ulike typer dugnadsarbeid.

De frivillige blir ofte satt ekstra pris på gjennom egne medarbeiderfester, der de får nyte god mat, god underholdning, god stemning og kjenne seg velsignet.

Gjennom en publikumsundersøkelse fra 2016, har vi fått bekreftet at en betydelig andel av befolkningen kan identifisere seg med kirkens verdier – og en betydelig andel av befolkningen kan tenke seg å bidra med frivillig innsats. Her gjelder det å etablere oppgaver i tråd med hva folk vil identifisere seg med. I publikumsundersøkelsen var det spesielt omsorgsarbeid og arbeid med flyktninger som er fremhevet som områder flest vil engasjere seg frivillig i.

Oversikt over gudstjenester og andre aktiviteter, samt kontaktinfo for Kirka i Trondheim finner du på våre nettsider:

www.kirken.no/trondheim, eller telefon: 994 36 000

Du er velkommen til kirkas arrangementer eller å ta kontakt med oss på mail eller telefon!

Mer himmel på jorda

DEN NORSKE KIRKE
Kirkelig Fellesråd i Trondheim